

Vlaamse Reguleringsinstantie
voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt
Graaf de Ferrarisgebouw | Koning Albert II-laan 20 bus 19 | B-1000 Brussel
Tel. +32 2 553 13 79 | Fax +32 2 553 13 50
Email: info@vreg.be
Web: www.vreg.be

Advies van de Vlaamse Reguleringsinstantie voor de Elektriciteits- en Gasmarkt

van 29 maart 2007

met betrekking tot de analyse van de Commissie Energie 2030

Analyse VREG Ontwerprapport Commissie Energie 2030

1. Modelling

De Commissie Energie 2030 (verder de Commissie) heeft de energiebevoorradingproblematiek voor België geanalyseerd aan de hand van een aantal scenario-analyses verkregen met een mathematisch model PRIMES. Zonder afbreuk te willen doen aan de wetenschappelijke onderbouw van dit model, dient vooreerst opgemerkt te worden dat de beoordeling van deze studie sterk bemoeilijkt wordt door de onduidelijkheid over

- de modellering van de prijselasticiteiten;
- de hypothesen over de toekomstige kostencurves;
- de sensitiviteit van de conclusies voor bepaalde parameters.

De code voor het Primes-model gaat bovendien uit van een perfect functionerende markt. Ze is immers gebaseerd op een kost-plus model. Het gebruik van een dergelijke code in een niet-mature marktomgeving dient met de nodige voorzichtigheid te gebeuren. Het voorlopige rapport van de Commissie maakt wel een aantal observaties over de Belgische markt, en meer specifiek over de noodzaak om die in een ruimere context te analyseren, maar het was zeker interessant geweest om de marktwerking niet enkel als een additioneel aspect te beschouwen, maar als de context waarin de problematiek van de energiebevoorrading dient te worden gesitueerd. Als voorbeeld van een afwijking die hieruit resulteert kan worden aangegeven dat de kost voor de gebruiker in een omgeving waarin slechts een speler beschikt over een goedkoop productiepark, sterk kan afwijken van de gemiddelde prijs bepaald op basis van een kost-plus methodiek.

Het vellen van een oordeel over de kwantitatieve conclusies van het rapport wordt bemoeilijkt door onvoldoende informatie over het gebruikte model. In het licht hiervan onderschrijft de VREG de aanbeveling om bijkomende middelen aan te wenden voor het onderzoek inzake energiesysteemmodellering.

2. Toepassing Baseline-scenario

In het Baseline-scenario wordt in principe uitgegaan van alle energie- en klimaatgerelateerde beleidsmaatregelen die zijn goedgekeurd tot het einde van 2004 (inclusief de nucleaire uitstap). Niettemin is er geen spoor terug te vinden van de doelstellingen die de Vlaamse Regering heeft gesteld inzake hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling. In Vlaanderen is sinds 2002 gestart met een quotasysteem voor elektriciteit uit hernieuwbare energiebronnen. Sinds 2005 bestaat een gelijkaardig steunmechanisme voor kwalitatieve

warmtekrachtkoppeling. Voor beide zijn de doelstellingen vastgelegd voor de komende jaren.

De ervaring heeft ondertussen uitgewezen dat een quotasysteem voor hernieuwbare energiebronnen wel degelijk kan leiden tot de realisatie van deze doelstellingen (mogelijk met een zekere vertraging en tegen een meerkost ten opzichte van de klassieke productievectoren). Immers, naast de aanwending van lokale energiebronnen kunnen ook geïmporteerde energiebronnen (in casu biomassa) worden aangewend om in lokale productie-installaties elektriciteit te genereren. De partijen onderhevig aan de certificatenverplichting zullen de voor hen meest economische oplossing zoeken binnen de mogelijkheden van het systeem. Bij gebrek aan voldoende productiecapaciteit kon in de eerste jaren van het systeem worden vastgesteld dat de doelstellingen niet werden bereikt. Sinds 2004 wordt het pad naar de doelstelling voor 2010 (6% uit hernieuwbare energiebronnen) wel gevolgd. Alle alternatieven, zowel op basis van wind en biomassa, als (in mindere mate) zonne-energie en waterkracht, werden hiervoor aangesproken. Specifiek voor biomassa zien we een tendens naar een toename van het aandeel geïmporteerde biomassa. Voor warmtekrachtkoppeling biedt een quotasysteem minder vrijheidsgraden voor de producenten/leveranciers. Elke installatie moet beantwoorden aan een economisch relevante warmtevraag. De plaatsing van een installatie kan enkel op die sites waar deze warmtevraag aanwezig is. Per definitie is er dus een begrenzing aan de doelstellingen voor warmtekrachtkoppeling. Deze kunnen worden ingeschat op basis van het technisch-economisch potentieel.

Uiteraard moet de incentive (in casu de boete bij het niet behalen van de doelstellingen) voldoende hoog worden ingesteld om de investeringen aantrekkelijk te maken. Eigenaardig genoeg komt het aspect "financiële steun" nergens ter sprake. Nochtans is het duidelijk dat de penetratie van hernieuwbare energiebronnen en kwalitatieve warmtekrachtkoppeling sterk afhankelijk is van de financiële steun die aan dergelijke projecten wordt toebedeeld.

Men kan zich niet aan de indruk onttrekken dat de Commissie het beleid van de Vlaamse Regering (en evenzeer dat van de andere gewestregeringen) in dit opzicht genegeerd heeft. Het opleggen van een aantal sterk beperkende randvoorwaarden leidt onvermijdelijk tot de conclusie dat de doelstellingen niet haalbaar zijn. Zo hebben de auteurs voor de import van biomassa stringente beperkingen opgelegd (evenals voor de lokale productie), echter zonder een diepgaande analyse. Men raakt de elementen duurzaamheid, importafhankelijkheid en biomassakost aan. Het is duidelijk dat hier geen grondig studiewerk aan te pas kwam. De auteurs stellen dat er een tendens van de autoriteiten is om de grootschalige import van biomassa tegen te houden. Het is onduidelijk waar dit op gebaseerd is. De Nederlandse overheid gaat uit van een toekomstig gebruik van 60 miljoen ton biomassa per jaar voor de energievoorziening. Dit cijfer overtreft ruimschoots het plafond dat is ingesteld in de scenario-analyses van de Commissie.

Het is in die zin ook opmerkelijk dat de conclusie/aanbeveling dat een quotasysteem best gebaseerd is op het verbruik zonder diepgaande analyse wordt geponeerd. We merken ten andere op dat het Vlaamse systeem effectief geconcipeerd is als een verbruiksgebaseerd systeem. De leveranciers hebben een verplichting die verbonden is aan de hoeveelheid stroom die wordt geleverd aan hun afnemers. In die zin worden de kosten dan ook door de leveranciers op de afnemers verhaald, en dit binnen een competitief kader. De auteurs bedoelen waarschijnlijk dat de productie van overall in Europa aanvaardbaar moet zijn voor de doelstellingen. De VREG heeft reeds in het verleden gesteld dat zij ook gewonnen is voor een geharmoniseerd Europees ondersteuningssysteem. Dit is er echter nog niet en naar het zich laat uitschijnen is het ook niet voor morgen. De Commissie wijkt hier bijgevolg af van haar principe dat ze zich in haar kwantitatieve analyses heeft laten leiden door de uitgestippelde beleidsmaatregelen, inzonderheid de regionale quotumsystemen zoals ze vandaag functioneren.

Het negeren van het gewestelijk beleid inzake hernieuwbare energiebronnen geeft een vertekend beeld van de CO₂-inspanningen doordat bepaalde reductiepistes a priori worden uitgesloten. Een analyse van de sensitiviteit van de conclusies voor (op zijn minst) de parameter biomassa zou kunnen uitwijzen welke bijkomende mogelijkheden tot CO₂-reductie haalbaar zijn.

3. Ontwikkelingen CCS

Ook wat de ontwikkelingen van CCS betreft zijn de vooruitzichten zeer pessimistisch ingeschat, daar waar kan worden vermoed dat de (snelheid van) toepassing ervan toch sterk afhankelijk is van de kost van CO₂-mitigatie. Deze koppeling kon vermoedelijk niet worden aangebracht in het Primes-model, maar in de analyse komt dit element onvoldoende naar voor.

In het licht hiervan onderschrijft de VREG de aanbeveling om praktische ervaring op te doen met het capteren van CO₂ en bijkomende middelen aan te wenden voor het onderzoek naar de opslag ervan.

4. Meerkost meet- en netinfrastructuur

In de tekst wordt ook gesproken over de meerkost die kan veroorzaakt worden door noodzakelijke aanpassingen aan de netten en de meetinfrastructuur. Dit element verdient zeker een grondiger analyse die de scope van deze studie overstijgt. In elk geval zijn dit ontwikkelingen die vanuit de invalshoek 'marktwerking' een positieve impact kunnen hebben op de kost van de energiebevoorrading voor de samenleving. We denken hierbij dan aan de marktdeelname van kleine producenten, aan de

reductie van de netverliezen, aan product- en tariefdiversificatie, aan de efficiëntere uitvoering van de openbaredienstverplichtingen en het aanbieden van andere vormen van dienstverlening.

De VREG onderschrijft het belang van correcte meetgegevens die toelaten een beter beeld te geven van het actuele verbruik. In het kader van haar studie over de marktwerking in Vlaanderen is de VREG hierover reeds studiewerk opgestart.

*Een grondiger analyse van de technische kosten voor de aanpassingen aan de infrastructuur, en de koppeling hiervan aan de keuze van de energievectoren enerzijds en de werking van de energiemarkt anderzijds, is vereist.
De VREG onderschrijft het belang van metering.*

5. Marktwerking

Zoals aangegeven onder punt 1 komt het aspect Marktwerking slechts als een ondergeschikt element in de studie naar voren. Dit betreft de VREG. Met betrekking tot de aanbevelingen terzake onderschrijft de VREG het standpunt van de Commissie inzake de nood aan een versterkt toezicht op de marktpartijen en een stabiel en op Europese schaal geharmoniseerd regelgevend kader. Ook is volgens de VREG het doorrekenen van de prijzen naar de verbruikers essentieel voor het verstrekken van de juiste prikkels inzake verbruik, indien dit gepaard gaat met een oordeelkundig systeem van sociale openbaredienstverplichtingen.

De werking van de markt is volgens de VREG een essentieel onderdeel van elke studie in verband met de energiebevoorrading. De VREG onderschrijft het belang van een stabiel regelgevend kader, strikt markttoezicht, en transparante prijssignalen.